

แบบบันทึกองค์ความรู้

ชื่อ - นามสกุล นายอรรถพร รั้งงาม

ตำแหน่ง นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ

สังกัด สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์

โทรศัพท์ ๐๘ ๗๗๗๖ ๑๔๐๐

เรื่อง กระบวนการมีส่วนร่วมในการวัดความสุขมวลรวมหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

เป็นความสำเร็จเกี่ยวกับ กระบวนการมีส่วนร่วม

สถานที่เหตุการณ์ บ้านเชียงสง หมู่ที่ ๑๗ ตำบลเมืองสีง อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์

ระยะเวลาในการดำเนินงาน ๒๕๕๘

เนื้อเรื่อง

วันนี้ถือว่าเป็นฤกษ์งามยามดีที่ผมและทีมงานในสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอจอมพระ จะออกไปวัดความสุขมวลรวมของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบปี ๒๕๕๘ ณ บ้านเชียงสง หมู่ที่ ๑๗ ตำบลเมืองสีง อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์

เมื่อไปถึงหมู่บ้านเห็นความพร้อมเพียงของชาวบ้านทุกคน เมื่อทุกอย่างพร้อมทีมงานพัฒนากรก็เริ่มบรรเลงเลาะกัน ก่อนอื่นสิ่งสำคัญที่สุดคือการแนะนำทำความรู้จักสร้างบรรยากาศความเป็นกันเองระหว่างทีมงานวิทยากรกระบวนการกับชาวบ้านที่เข้าร่วมการประชุม จากนั้นชี้แจงวัตถุประสงค์ของการประเมินและสร้างความรู้สึกลดทอนภัยในการประเมิน วัตถุประสงค์ของการประเมิน เพื่อต้องการทราบความรู้สึกของคนในชุมชน ความรู้สึกเป็นสุข ซึ่งเป็นความรู้สึก พอใจ สบายใจ สะดวก หมดห่วง ไร้กังวล ต่อสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตของตนเอง ครอบครัวและชุมชน มากน้อยเพียงใด หลังจากที่ได้มีการจัดกิจกรรมการพัฒนาต่างๆ ในช่วงเวลาที่ผ่านไป การประเมินเป็นการกระทำโดยชุมชนเพื่อผลต่อชุมชนโดยตรง ไม่เกี่ยวข้องกับการประกวด ไม่แข่งขันกับใคร ทำแล้วรู้ตัวเองว่าเป็นอย่างไร การประเมินให้ทราบผลที่เป็นการสะท้อนเป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนาและพิจารณา เชื่อมโยงย้อนไปถึงวิธีการต่างๆ ที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายความอยู่เย็นเป็นสุข ด้วยความสุขคือ ความสมดุลของความรู้สึก ของประชาชน ที่ได้ทำในสิ่งที่ต้องการ หรือไม่ทำอะไรที่ไม่ต้องการ รวมทั้งการ ได้รับในสิ่งที่ต้องการและไม่ถูกบังคับให้รับสิ่งที่ไม่ต้องการ ทำให้เกิดความรู้สึกพึงพอใจ สบายกายสบายใจ สะดวก ไม่มีห่วง ไม่กังวล เป็นสภาพปกติของแต่ละคน ซึ่งถือเป็นความรู้สึกที่เป็น “ความสุข” ในขณะที่อาการตรงข้ามจะถือว่าเป็น “ความทุกข์” ทั้งนี้เกิดจากความเข้าใจในสภาพความเป็นจริงเกิดขึ้น เป็นความสุขจากภายใน “จิตที่เป็นกลาง”

การประเมินความสุข จึงเป็นการนำสถานการณ์ที่เป็นสาเหตุให้เกิดความสุขของประชาชน ในชีวิตประจำวัน แล้วทำให้เกิดความสุขให้ขึ้นใน “จิตใจของประชาชน” การประเมินระดับความ “อยู่เย็น เป็นสุข” หรือความสุขมวลรวม ของชุมชน ประเมินแบบมีส่วนร่วม สามารถวัดความรู้สึก เฉพาะ ในช่วงเวลาการประเมินว่าประชาชนรู้สึกอย่างไร มีความสุขเท่าไร ทั้งนี้ เพราะมีเหตุการณ์

ที่เกิดและแปลเปลี่ยนไปตลอดเวลา (เกณฑ์ ๖x๒ เกณฑ์การประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ต้นแบบ (๔ ด้าน ๒๓ ตัวชี้วัด) ซึ่งเป็นเกณฑ์การประเมินในเชิงปริมาณ) และปัจจัยที่สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการวัดความสุขมวลรวมหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้องอาศัยพระเอก ๓ ตัวหลัก..อ๊ะ อ๊ะ หลายคนอาจจะคิดว่าคงเป็นพระเอก ดังละครสามหนุ่มเนื้อทองไข่มุขไหมละ แต่ที่จะกล่าวต่อไปนี้มันคือพระเอกเองหรือกุญแจสำคัญไปไขประตูสู่ความสำเร็จ เปรียบประดุจดังการไขกุญแจเพื่อเปิดค้นหาพันธกรรมของนางเอกทาดดาว บุษยา ก็ว่าได้ ๓ สิ่งที่สำคัญ ได้แก่ วิทยาการกระบวนการ ผู้ร่วมประชุม เครื่องมือ โดยวิทยากรนั้นจะต้องเป็นผู้ชี้วัดอุปประสงค์ อธิบายความหมายขององค์ประกอบตัวชี้วัด ตั้งคำถามเป็นตัวชี้วัด เชิญชวนให้คะแนนรายตัวชี้วัด ชวนคิด ชวนคุย พร้อมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยต้องให้ผู้เข้าร่วมรับฟัง ระดมสมองร่วมกันคิดและร่วมหาทางออกหาแนวทางแก้ไข สุดท้ายคือเครื่องมือ คือหาสื่อที่เข้าใจง่าย โดยอาจใช้สตีกเกอร์หรือบัตรคำมาช่วย

บันทึกขุมความรู้ (Knowledge Assets)

๑. สร้างบรรยากาศความเป็นกันเองระหว่างทีมงานวิทยากรกระบวนการกับชาวบ้านที่เข้าร่วมการประชุม
๒. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการประเมินและสร้างความรู้สึกลอดภัยในการประเมินวัตถุประสงค์ของการประเมิน เพื่อต้องการทราบความรู้สึกของคนในชุมชน
๓. การบูรณาการร่วมกันระหว่างวิทยากรกระบวนการ ผู้เข้าประเมิน และเครื่องมือ

แก่นความรู้ (Core Competency)

๑. การสร้างบรรยากาศและเป็นกันเอง
๒. อธิบายวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน เพื่อสื่อความเข้าใจ
๓. แลกเปลี่ยนแนวคิดและแนวทางแก้ปัญหา
๔. ใช้เครื่องมือมาช่วยในการดำเนินงาน

กลยุทธ์ในการทำงาน

๑. สร้างความเป็นกันเอง เน้นกระตุ้นการมีส่วนร่วม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น
๒. ความเข้าใจชุมชน เน้นกระบวนการศึกษาชุมชน ก่อนดำเนินงาน

กฎ ระเบียบ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

๑. กระบวนการมีส่วนร่วม
๒. ทฤษฎีแรงจูงใจ

